

Dagvlinders in Zeeland

**Jaarverslag
2014**

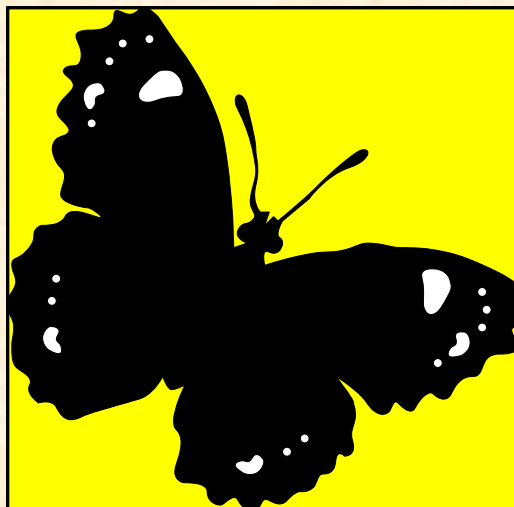
Dagvlinders in Zeeland

Jaarverslag 2014

Vlinder – en Libellenwerkgroep Zeeland

Met medewerking van :

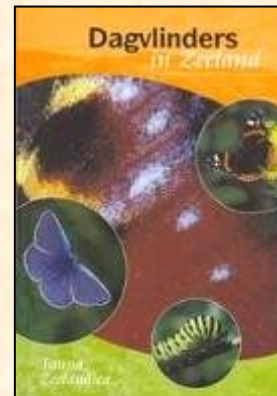
*Insectenwerkgroep Oost Zeeuws-Vlaanderen
(werkgroep van Natuurbeschermingsver. de Steltkluut)*

Inleiding

In december 2003 heeft de Vlinder- en Libellenwerkgroep de atlas "Dagvlinders in Zeeland" uitgegeven. In deze atlas staan de waarnemingsgegevens van de periode 1993-2002 beschreven. Dit prachtige, informatieve boek is nog steeds verkrijgbaar bij onze werkgroep!

Van de waarnemingsgegevens van de periode 2003 t/m 2006 en van 2007 t/m 2013 heb ik eerder al jaaroverzichten gemaakt. Voor u ligt "Dagvlinders in Zeeland, jaarverslag 2014". Dit jaarverslag is wat betreft vormgeving en opzet bijna hetzelfde als voorgaande jaarverslagen, maar de cijfers, tekst, verspreidingskaartjes en tabellen zijn uiteraard aangepast.

In 2013 hebben we ons actieplan "Op de bres voor de Zeeuwse zes" gepresenteerd. Op de website van onze werkgroep: www.vlinlibzeeland.nl onder het kopje: "De Zeeuwse zes" is dit actieplan als pdf-bestand te downloaden. In het kader van dit actieplan zijn diverse activiteiten ondernomen om argusvlinder / bruin blauwtje / grote vos / heivlinder / kleine parelmoervlinder en koninginnenpage gericht te volgen.

Dagvlinders zijn koudbloedige dieren en dus sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Het verloop van de seizoenen in 2014 was als volgt:

- ⇒ **Winter (januari-februari):** bijzonder zacht; zonnig en vrij droog.
- ⇒ **Lente (maart-april-mei):** warm en veel zon.
- ⇒ **Zomer (juni-juli-augustus):** vrij warm en vrij zonnig; alleen augustus verliep nat en zeer koel.
- ⇒ **Herfst (september-oktober-november):** warmer dan gemiddeld met veel zon en weinig neerslag.
- ⇒ **Winter (december):** ook warmer dan gemiddeld.

Een uitgebreider beschrijving van het weer en het aantal waarnemingen in 2014 is te vinden op pagina 20.

Op de pagina's 4 t/m 19 wordt per soort een korte beschrijving gegeven, met daarbij een afbeelding en een verspreidingskaartje van 2014 (deze kaartjes zijn gemaakt met het programma ORDE van de NEV). Ook is het aantal vindplaatsen en het aantal waargenomen exemplaren vermeld van 2014 en van de 3 voorgaande jaren, zodat er enigszins een vergelijking gemaakt kan worden in welke mate de soort de jaren ervoor voorkwam in Zeeland.

Op pagina 20 staat een uitgebreid overzicht van het weer en het aantal waarnemingen in Zeeland.

Op pagina 21 treft u een overzicht aan van het aantal vindplaatsen per week en het aantal waargenomen exemplaren per week.

Op pagina 22 staat een tabel met het voorkomen van de soorten in het aantal kilometerhokken vanaf 2010.

Op pagina 23 staat een tabel met de eerste en laatste waarneming per soort en bijzonderheden.

Op pagina 24 treft u een overzicht aan van het waarnemingsgemiddelde per soort per jaar.

Op pagina 25 is een overzichtsk kaart van Zeeland opgenomen waarop te zien is in welke kilometerhokken in 2014 dagvlinders zijn waargenomen.

Dit jaarverslag eindigt met een "Tenslotte" op pagina 26.

Veel leesplezier toegewenst!

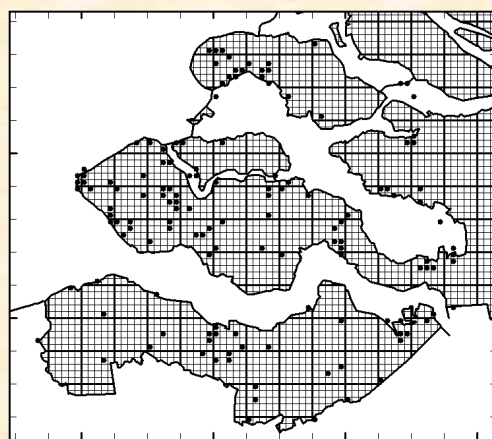
Henk Wagenaar

DIKKOPJES

1.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Thymelicus lineola</i>	211	1398	191	1227	434	8044	209	1072

Het zwartsprietdikkopje is een zeer algemene soort in Zeeland. In 2014 werd de soort echter maar in 139 kilometerhokken gezien, tegenover 223 in 2013. Het eerste zwartsprietdikkopje werd op 11 juni waargenomen. Het laatste exemplaar werd gezien op 8 september. Er werden bijna 7000 exemplaren minder gezien dan in 2013. Een enorm aantal! Het aantal vindplaatsen was het grootst eind juli, toen werden ook de meeste exemplaren gezien in een week. Deze soort deed het dus veel minder goed dan in 2013.

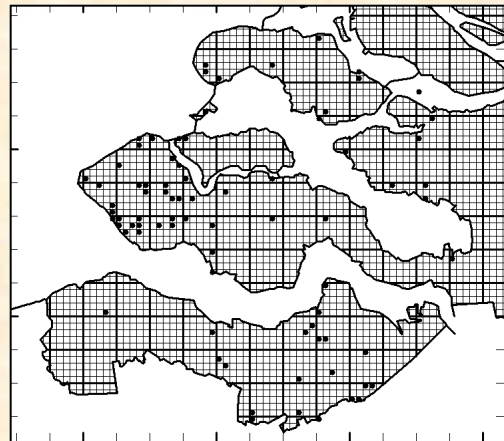
2.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Thymelicus sylvestris</i>	1	1	1	2	1	1	0	0

Het geelsprietdikkopje is uit Zeeland waarschijnlijk helemaal verdwenen. In 2014 werd deze soort op geen enkele plaats meer waargenomen. In de tabellen is deze soort daarom niet meer opgenomen. Ook het verspreidingskaartje vervalt hiermee. Het gaat slecht met het geelsprietdikkopje. De landelijke trend laat zien dat deze soort op veel plaatsen verdwijnt. Het geelsprietdikkopje wordt een schaarse standvlinder genoemd. Helaas!

3.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Groot dikkopje <i>Ochlodes sylvanus</i>	142	273	83	117	204	508	122	280

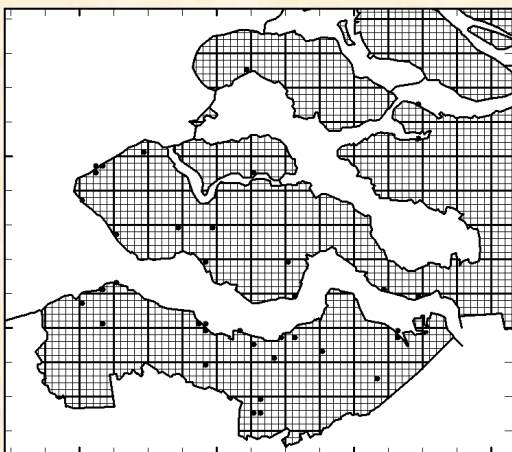
Het groot dikkopje heeft in 2014 een redelijk jaar achter de rug. Het aantal vindplaatsen en exemplaren halveerde bijna ten opzichte van vorig jaar. Het eerste groot dikkopje werd in 2014 gezien op 18 mei. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 3 augustus. Half juni werden de meeste exemplaren gezien. Uit 79 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen van deze soort, tegenover 96 kilometerhokken in 2013. De soort werd op de Bevelanden, Tholen, Sint-Philipsland en West Zeeuws-Vlaanderen weinig gezien. De meeste waarnemingen kwamen uit Walcheren en Oost Zeeuws-Vlaanderen.

GROTE PAGES

4.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Koninginnenpage <i>Papilio machaon</i>	157	191	63	102	113	145	42	46

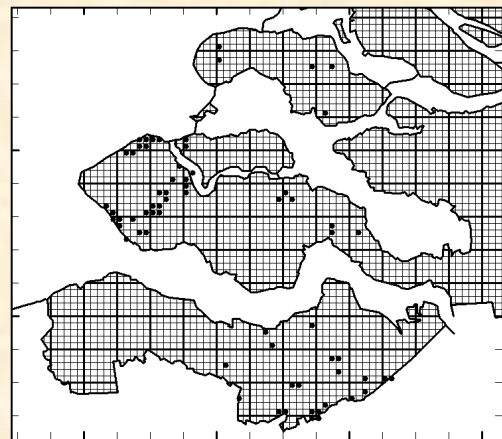
2014 was voor de koninginnenpage in Zeeland een matig jaar. We ontvingen uit slechts 37 kilometerhokken waarnemingen van deze soort, tegenover 73 kilometerhokken in 2013. Opvallend is dat in de noordelijke helft van Zeeland minder koninginnenpages worden gezien dan in de rest van Zeeland. De Wester- en Oosterschelde zijn barrières die niet makkelijk overgestoken worden door trekkende koninginnenpages. Het eerste exemplaar werd gezien op 5 april, het laatste exemplaar vloog op 8 september. Half mei was de eerste piek, en half juli de tweede piek, toen werden de meeste koninginnenpages waargenomen. Van deze soort werden in totaal 11 rupsen gezien, allemaal in Zeeuws-Vlaanderen.

WITJES

5.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Oranjetipje</i>								
<i>Anthocharis cardamines</i>	222	407	174	324	157	296	132	216

Het oranjetipje lijkt in Zeeland steeds meer achteruit te gaan. Het aantal vindplaatsen en exemplaren nam weer af ten opzichte van de jaren daarvoor. In *66 kilometerhokken* werd de soort gezien, tegenover 80 vorig jaar. Het oranjetipje werd voor het eerst waargenomen op 25 maart. Het laatste oranjetipje werd gezien op 8 juni. Half april werden de meeste exemplaren waargenomen. Vooral in Walcheren en Oost Zeeuws-Vlaanderen werden veel oranjetipjes gezien.

6.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Groot koolwitje</i>								
<i>Pieris brassicae</i>	674	1350	700	1472	671	1503	273	458

Het groot koolwitje is een zeer algemene vlinder, die verspreid over de hele provincie kan voorkomen. Toch zien we dat in St. Philipsland, Tholen, Duiveland en West Zeeuws-Vlaanderen nauwelijks waarnemingen zijn gedaan. Uit *124 kilometerhokken* werden waarnemingen ontvangen van deze soort, in 2013 uit 144 kilometerhokken. Het aantal vindplaatsen en exemplaren nam flink af. In 2014 werd het eerste exemplaar gezien op 19 maart. Het laatste groot koolwitje werd op 2 november waargenomen. Duidelijke pieken in de vliegtijd van deze soort waren in de laatste week van april / begin mei, de tweede week van juli en de derde week van september. 101 rupsen werden geteld van het groot koolwitje.

7.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Klein koolwitje</i>								
<i>Pieris rapae</i>	1735	5291	1552	4158	1596	5053	982	2009

Op 8 maart werd het eerste klein koolwitje waargenomen. Het laatste klein koolwitje werd gezien op 24 november. Half april was de eerste piek in de vliegtijd van deze soort. Een maand later was de grootste piek van heel 2014. De volgende piek was eind juni tot half juli, en eind augustus tot half september was de laatste piek. De soort werd overal in de provincie waargenomen. Uit 395 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen, tegenover 423 kilometerhokken in 2013! Het aantal exemplaren dat gezien werd nam flink af ten opzichte van voorgaande jaren. Ook het aantal vindplaatsen was beduidend minder. Het klein koolwitje had daarmee een minder goed jaar in Zeeland.

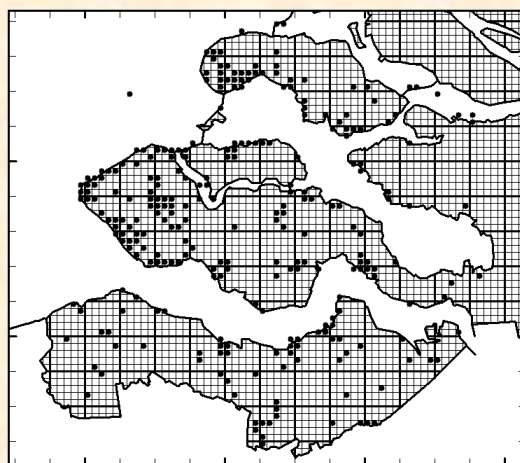
8.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Klein geaderd witje</i>								
<i>Pieris napi</i>	464	1050	423	863	548	1281	209	330

Het klein geaderd witje werd in 2014 voor het eerst gezien op 28 maart. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 1 oktober. De eerste piek in de vliegtijd van deze soort was in de tweede helft van april. Half tot eind juli was de tweede piek, en eind augustus / begin september de derde. Uit 118 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen van het klein geaderd witje, tegenover 151 kilometerhokken in 2013. De soort werd redelijk verspreid over de provincie waargenomen. Het aantal vindplaatsen en exemplaren was ook bij deze soort fors minder dan in 2013. Voor het klein geaderd witje was 2014 dan ook een slecht jaar. In het veld is het onderscheid tussen een klein koolwitje en een klein geaderd witje niet altijd even duidelijk. De vlinder moet stilzitten om een trefzekere determinatie te kunnen geven, anders is de kans op verwarring aanwezig.

9.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Oranje luzernevlinder								
<i>Colias croceus</i>	2	2	17	18	1442	6927	532	1318

De oranje luzernevlinder is een trekvlinder, die elk jaar een wisselend beeld laat zien. Het is geen algemene soort in Zeeland. Na een fantastisch jaar in 2009 werden er in 2010, 2011 en 2012 slechts weinig exemplaren waargenomen. In 2013 werden er echter zeer veel exemplaren gezien. 2014 was voor deze soort ook een goed jaar, al waren de aantallen beduidend minder. De eerste oranje luzernevlinder werd in 2014 gezien op 8 juni. De echte grote piek van de vliegtijd lag eind juli / begin augustus. Ook begin oktober werden nog flink wat exemplaren waargenomen. Op 23 november werd de laatste oranje luzernevlinder gezien. De soort werd verspreid over de provincie waargenomen. In **267 kilometerhokken** werd de oranje luzernevlinder gezien, tegenover 523 kilometerhokken in 2013!

10.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Gele luzernevlinder								
<i>Colias hyale</i>	1	1	1	1	50	98	20	30

Ook de gele luzernevlinder beleefde een goed jaar. In 2009 werden relatief veel (47) exemplaren van deze soort gezien, daarna volgden drie jaren met slechts 1 exemplaar. In 2013 werden bijna 100 exemplaren geteld! In 2014 waren het er beduidend minder, echter toch nog 30 exemplaren. De eerste gele luzernevlinder werd waargenomen op 8 juni, het laatste exemplaar op 28 oktober. De piek van de vliegtijd lag eind juli / begin augustus. Ook begin oktober werden er nog diverse exemplaren waargenomen. In slechts **19 kilometerhokken** werd deze soort gezien, in 2013 in 44 hokken.

11. <i>Citroenvlinder</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Gonepteryx rhamni</i>	54	56	22	23	112	170	128	144

De citroenvlinder had in 2014 een goed jaar. Het aantal vindplaatsen was iets hoger dan in 2013. In 74 kilometerhokken werd de soort waargenomen, tegenover slechts 47 kilometerhokken in 2013. Het eerste exemplaar werd al gezien op 24 februari. Begin maart en eind maart kwamen met mooi weer de meeste citroenvlinders tevoorschijn. De tweede piek was half mei, de derde eind juli, en half augustus de laatste piek. Pas op 23 november werd de laatste citroenvlinder waargenomen. Er werd slechts één rups gezien van deze soort.

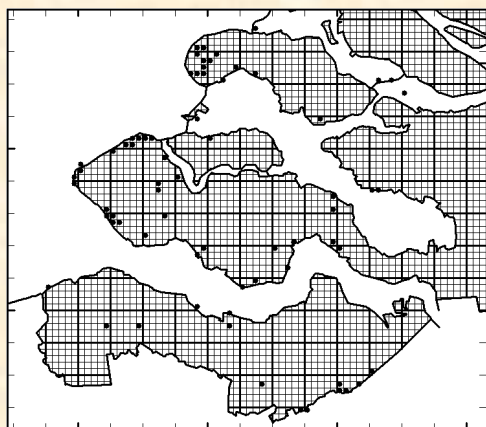

**BLAUWTJES,
VUURVLINDERS EN
KLEINE PAGES**

12. <i>Kleine vuurvliinder</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Lycaena phlaeas</i>	208	488	307	730	326	1000	275	848

De kleine vuurvliinder kwam in niet zoveel kilometerhokken voor. Vooral op zandgronden op de Kop van Schouwen, langs de kust van Walcheren en rond Clinge / Sint Jansteen was de kans het grootst om kleine vuurvlinders te zien vliegen.

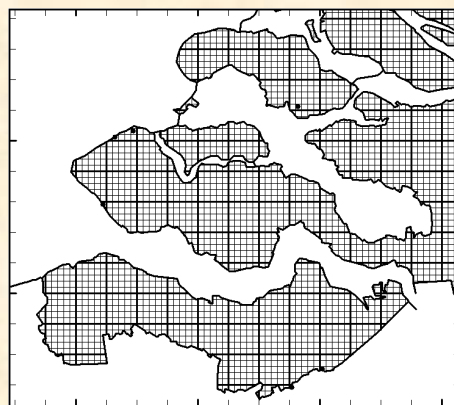
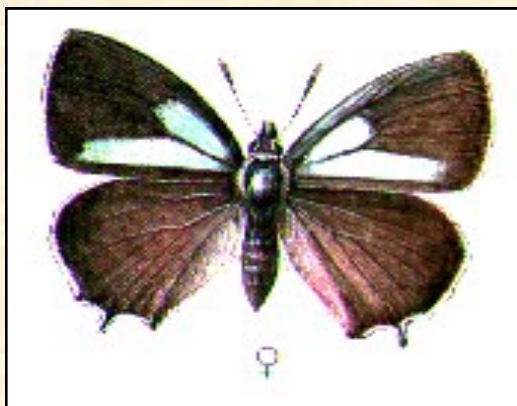
In 69 kilometerhokken werd deze soort gezien, tegenover 90 kilometerhokken in 2013. Het aantal exemplaren nam af t.o.v. 2013. Het eerste exemplaar werd gezien op 28 maart. De eerste en grootste piek was half april. Een tweede piek viel eind juni, en eind augustus de derde piek. Op 25 oktober werd het laatste exemplaar waargenomen.

13. <i>Eikenpage</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Favonius quercus	37	163	33	208	57	578	8	12

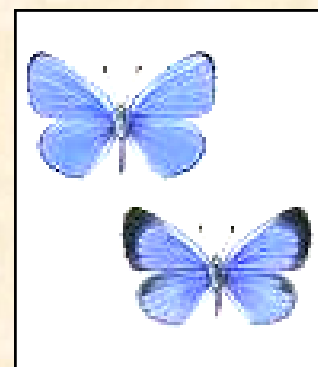
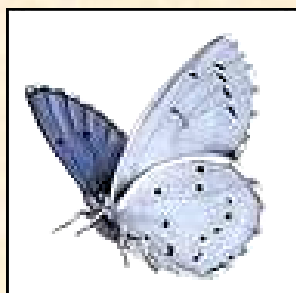
Het aantal vindplaatsen en exemplaren van de eikenpage was in 2014 bedroevend laag. Daarmee had de eikenpage een zeer slecht jaar. In grote delen van Zeeland werd de soort niet waargenomen. Zou de eikenpage daar niet vliegen? Of is het zo'n onopvallende soort dat die over het hoofd wordt gezien?

Op 30 juni werd het eerste exemplaar waargenomen, op 24 juli het laatste. Uit slechts 6 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen, tegenover 24 kilometerhokken in 2013. In Oranjeson werden 3 eitjes gevonden van deze soort. Een gerichte zoekactie naar de eikenpage is aan te bevelen!

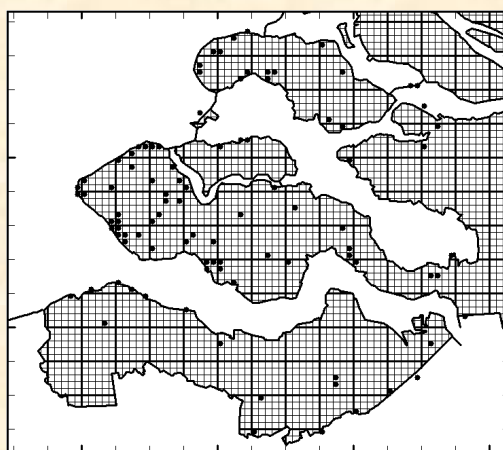
14. <i>Boomblauwtje</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Celastrina argiolus	520	636	381	494	631	872	193	235

2014 was voor het boomblauwtje een slecht jaar. Het aantal vindplaatsen en het aantal exemplaren nam sterk af. Uit 88 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen van boomblauwtjes, redelijk verspreid over de provincie, tegenover 136 kilometerhokken in 2013. Op 8 maart werd al het eerste boomblauwtje gezien. Dat is erg vroeg. Eind maart tot half april werden de meeste boomblauwtjes waargenomen. Half juli was er een tweede piek, en begin september een derde. Op 18 oktober werd het laatste boomblauwtje waargenomen.

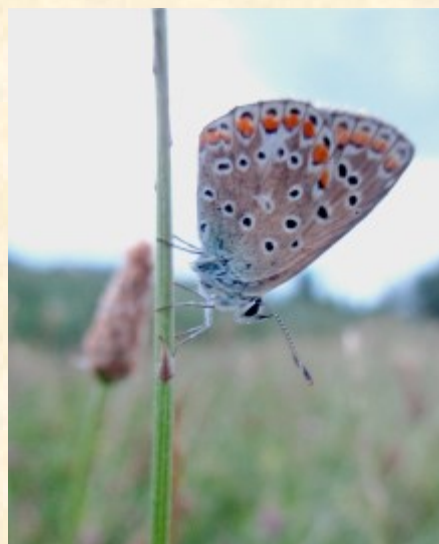
15.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Bruin blauwtje								
<i>Aricia agestis</i>	188	329	106	163	258	671	191	312

In 2014 werd het eerste bruin blauwtje al gezien op 23 april. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 28 oktober. De vliegtijd laat twee pieken zien: half mei de eerste, en eind juli de tweede. Deze Rode Lijst-soort komt normaal gesproken verspreid over de hele provincie voor. Vanuit Tholen werden nauwelijks bruin blauwtjes gemeld, en ook in Zeeuws-Vlaanderen valt het aantal waarnemingen tegen. In 95 kilometerhokken werd het bruin blauwtje waargenomen, tegenover 120 kilometerhokken in 2013. 2014 was voor deze soort een matig jaar!

16.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Icarusblauwtje								
<i>Polyommatus icarus</i>	418	2010	446	1506	750	9229	618	3634

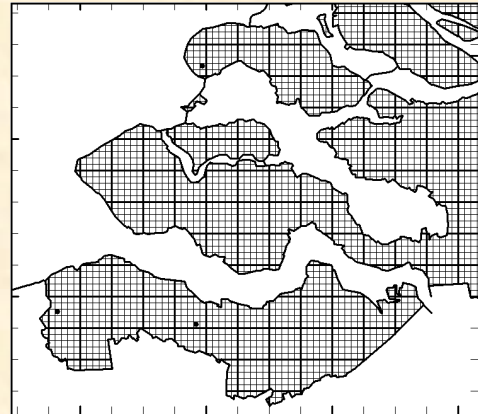
Het icarusblauwtje had in 2014 een redelijk goed jaar in Zeeland. Het eerste icarusblauwtje werd gezien op 20 april. De eerste piek in de vliegtijd was half / eind mei. Half juli was de tweede piek. Het laatste exemplaar werd pas waargenomen op 1 november. Het icarusblauwtje kon verspreid over de provincie worden waargenomen. Uit 275 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen, tegenover 307 in 2013.

AURELIA'S

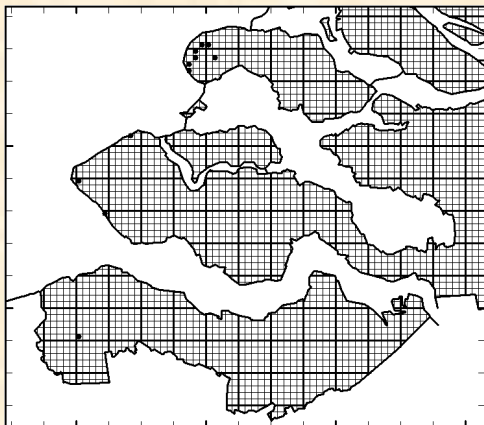
17. <i>Keizersmantel</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Argynnis paphia	0	0	4	4	4	4	3	3

In 2014 werden er gelukkig opnieuw waarnemingen van de zeldzame keizersmantel gedaan. Op 17 juli werd het eerste exemplaar gezien, op 23 juli het tweede en op 25 juli het laatste exemplaar. Uit slechts 3 kilometerhokken werd de soort gemeld. Het zijn waarschijnlijk alle drie zwervers, want van een vaste populatie in Zeeland is (nog) geen sprake.

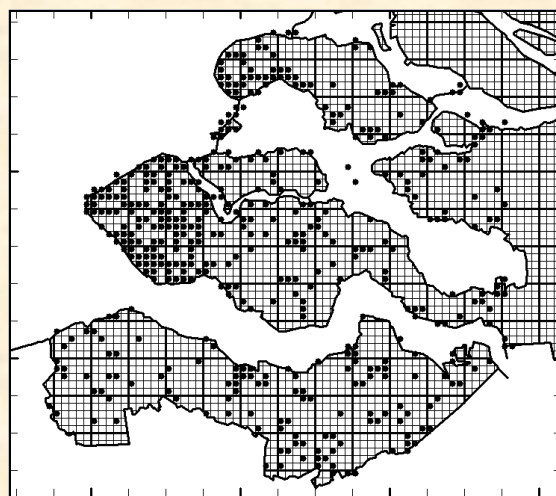
18. <i>Kleine parelmoervlinder</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Issoria lathonia	44	93	95	183	95	184	31	58

De kleine parelmoervlinder is een Rode Lijst-soort die vooral in de duinen voorkomt. In 2014 werden relatief weinig exemplaren gezien. Uit slechts 11 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen, tegenover 18 kilometerhokken in 2013. Behalve waarnemingen op de Kop van Schouwen werden er ook op Walcheren weer kleine parelmoervlinders gezien. Vanuit Zeeuws-Vlaanderen kwam er ook 1 melding van deze soort. Het eerste exemplaar werd al gezien op 5 april. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 27 oktober. In de tweede week van april was de eerste piek. Eind juli / begin augustus was de tweede piek. In de derde week van augustus werden de meeste exemplaren gezien van deze soort. In 2014 deed deze soort het slecht.

19. <i>Atalanta</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Vanessa atalanta	1668	4204	1443	4735	1284	3284	1498	3952

Op 24 januari 2014 werd al de eerste atalanta gezien. Vanaf begin maart begon de soort echt te vliegen. Bijna het hele jaar door konden atalanta's in Zeeland worden waargenomen. Een eerste piek was in de tweede week van juni, een tweede piek eind juli. De grootste piek in de vliegtijd was in de eerste helft van oktober. Pas op 6 december werd het laatste exemplaar gezien. Er werd slechts 1 rups gemeld van de atalanta. Deze soort kwam verspreid over de provincie voor. In 461 kilometerhokken werd de soort waargenomen, tegenover 335 kilometerhokken in 2013. Voor de atalanta was 2014 een goed jaar.

20. <i>Distelvlinder</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Vanessa cardui	209	255	347	454	752	1896	290	397

Het aantal distelvlinders nam in 2014 flink af ten opzichte van 2013. Het eerste exemplaar van deze trekvlinder werd waargenomen op 12 april. Half juli was de eerste en grootste piek in de vliegtijd. De tweede piek viel in de eerste week van september. Op 8 november werd het laatste exemplaar gezien. De distelvlinder werd waargenomen in 160 kilometerhokken, tegenover 275 kilometerhokken in 2013. Daarmee was 2014 een redelijk jaar voor deze soort.

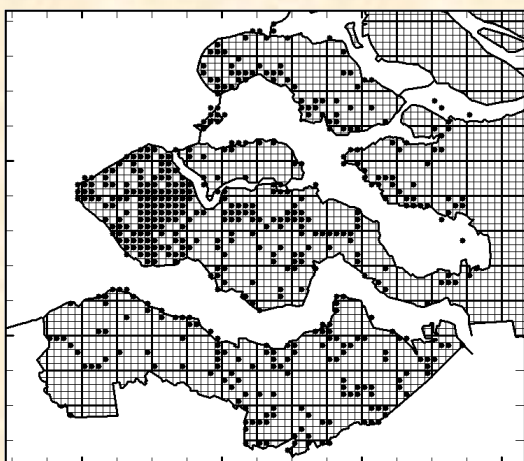
21. <i>Dagpauwoog</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Inachis io	795	1200	650	1636	1108	4628	678	1348

Op 4 januari 2014 werden in bunkers de eerste dagpauwogen ontdekt. Een week later (11 januari) kwam de eerste dagpauwoog uit zijn winterslaap tevoorschijn. In de laatste week van maart was de eerste piek. De tweede piek viel half mei. Half juli was er een derde piek en een kleine vierde piek was eind september. Pas op 27 december werd de laatste dagpauwoog van 2014 waargenomen. Er werden 101 rupsen gezien. In de hele provincie kon men de soort aantreffen. In 330 kilometerhokken werd de soort gezien, tegenover 332 kilometerhokken in 2013. De dagpauwoog had daarmee een redelijk goed jaar.

22. <i>Kleine vos</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Aglais urticae	988	1836	1421	5695	2074	20627	1324	5014

De kleine vos beleefde in 2014 een redelijk goed jaar, al was het aantal exemplaren beduidend minder dan in 2013! Al op 10 januari werd het eerste exemplaar waargenomen. Pieken in de vliegtijd waren er begin maart, eind april, eind mei en half juli. Eind mei werden de meeste exemplaren waargenomen. Half september werden er nog aardig wat kleine vossen gezien. De laatste kleine vos werd op 23 november waargenomen. Er werden 495 rupsen geteld van de kleine vos, de meeste in de tweede helft van april en begin mei. De soort kwam verspreid over de hele provincie voor. In 503 kilometerhokken werd de kleine vos waargenomen, tegenover 552 in 2013!

23.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Gehakkelde aurelia</i>	430	593	501	764	602	1063	352	615
<i>Polygona c-album</i>								

De gehakkelde aurelia behoort, evenals de twee voorgaande soorten, ook tot de overwinteraars. Op 17 februari 2014 werd het eerste exemplaar waargenomen. Het laatste exemplaar werd op 13 november gezien. Begin maart was er meteen al een eerste piek, Deze voorjaarsgeneratie vloog tot half mei. Half juni begon de volgende generatie die half juli een tweede piek liet zien. Eind augustus tot eind september vloog de derde generatie. Er werd slechts één rups gezien van de gehakkelde aurelia. De soort kwam redelijk verspreid over de provincie voor. In 130 kilometerhokken werd de soort gezien, tegenover 165 in 2013. Daarmee was 2014 een redelijk jaar voor de gehakkelde aurelia.

24.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Landkaartje</i>	37	45	49	121	113	248	94	268
<i>Araschnia levana</i>								

Het aantal exemplaren van het landkaartje was in 2014 weer hoger dan in voorgaande jaren. Het eerste exemplaar werd al waargenomen op 17 februari. In de tweede helft van april was de eerste piek in de vliegtijd, begin juli de tweede. Van een derde piek was sprake eind augustus / begin september. Het laatste landkaartje werd pas gezien op 13 november. Uit 56 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen van het landkaartje, tegenover 54 in 2013. In diverse gedeeltes van onze provincie komen we helaas geen landkaartjes tegen. Vanuit Oost Zeeuws-Vlaanderen kwamen de meeste waarnemingen.

25.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Grote vos</i>								
<i>Nymphalis polychloros</i>	42	52	26	27	20	22	37	117

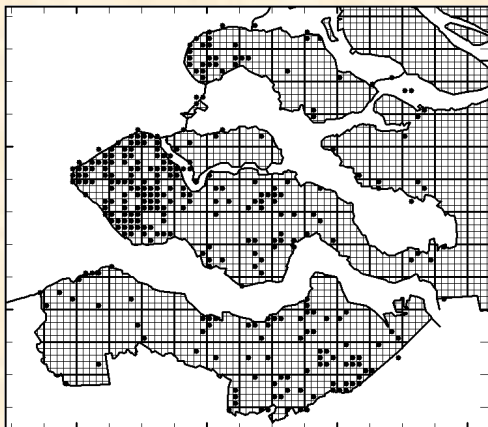
Het staat vast dat de grote vos een vaste populatie heeft rond Dishoek. In 2014 kwamen daar opnieuw de meeste waarnemingen vandaan. De overige waarnemingen betroffen losse exemplaren. De eerste grote vos werd gezien op 12 maart. Tot eind april bleef deze voorjaarsgeneratie vliegen. De laatste werd waargenomen op 14 september. Uit 6 kilometerhokken werd de soort gemeld, tegenover 8 kilometerhokken in 2013. Deze Rode Lijstsoort deed het in 2014 veel beter dan in de voorgaande jaren. Het is echter ook een feit dat er intensiever naar de grote vos werd gezocht. Zelfs rupsenexcursies vonden plaats om uit te zoeken waar de soort zich voortplant en op welke begroeiing.

ZANDOOGJES

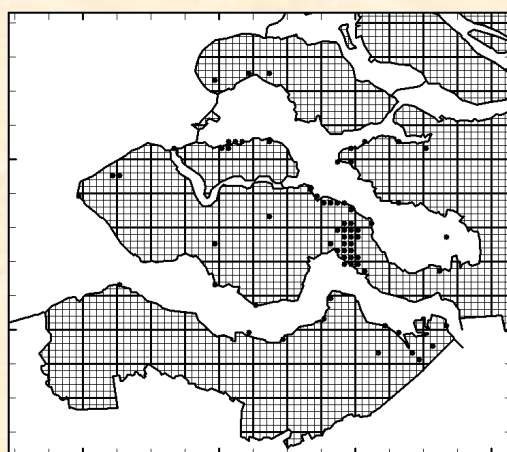
26.	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Bont zandoogje</i>								
<i>Pararge aegeria</i>	914	2340	990	2485	950	2406	848	1735

In 2014 werd het eerste bont zandoogje waargenomen op 24 maart. Half april was de eerste piek in de vliegtijd, begin juli de tweede piek, en half september de derde piek. Op 2 november werd het laatste exemplaar van deze soort gezien. Het bont zandoogje is een vlinder die zeer algemeen in Zeeland voorkomt. Verspreid over de hele provincie kan deze soort worden waargenomen, maar wel in de buurt van bossen, parken en groepen bomen met ondergroei. Vooral op Walcheren werden veel bont zandoogjes gezien. Uit 315 kilometerhokken werd deze soort gemeld, tegenover 259 kilometerhokken in 2013!

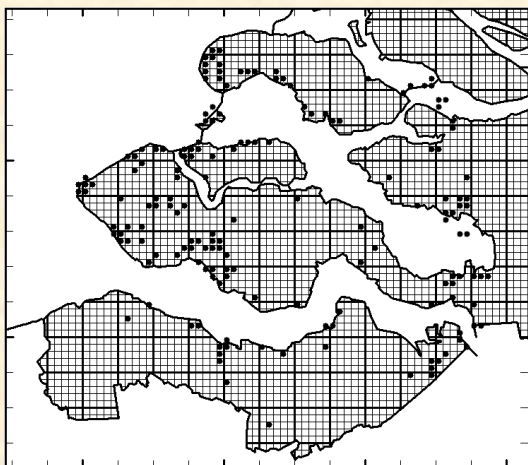
27. <i>Argusvlinder</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Lasiommata megera	60	83	38	46	86	188	144	459

In 2014 werd de eerste argusvlinder gezien op 23 april. Half mei viel de piek van de eerste generatie, begin augustus was de tweede piek. Half september was er nog een derde generatie. Op 17 oktober werden de laatste argusvlinders aangetroffen. Het aantal vindplaatsen en exemplaren lag flink hoger dan in 2013. Uit 68 kilometerhokken werd de argusvlinder gemeld, tegenover 55 in 2013. Landelijk gezien gaat het met deze vlindersoort bergafwaarts. In Zeeland lijkt de argusvlinder vooruit te gaan. Dat heeft echter alles te maken met het feit dat naar deze soort intensief gezocht is in het kader van "Op de bres voor de Zeeuwse zee". Vooral langs het kanaal door Zuid-Beveland zit een flinke populatie, waar we zuinig op moeten zijn.

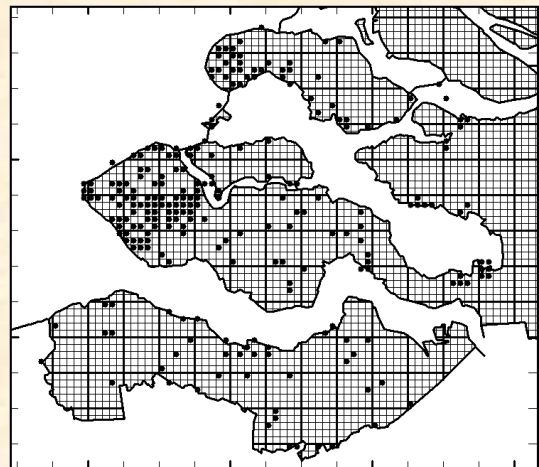
28. <i>Hooibeestje</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Coenonympha pamphilus	205	628	212	551	348	1651	250	1221

Het eerste exemplaar van het hooibeestje werd al waargenomen op 21 april. Begin juni werden de meeste hooibeestjes geteld. Eind augustus was er een tweede, veel kleinere piek van deze soort. Het laatste exemplaar werd pas gezien op 15 oktober. In 165 kilometerhokken werden hooibeestjes waargenomen, in 2013 ging het om 181 kilometerhokken. Daarmee was 2014 voor het hooibeestje een behoorlijk goed jaar! In alle delen van Zeeland kon de soort worden waargenomen.

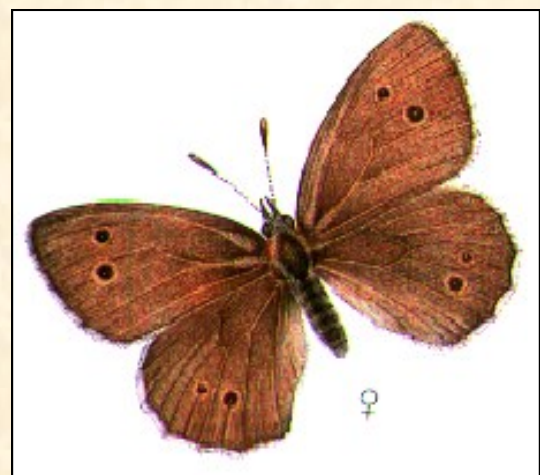
29. <i>Oranje zandoogje</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Pyronia tithonus</i>	459	2783	513	3085	763	6710	562	5074

Het eerste oranje zandoogje werd in 2014 pas op 20 juni waargenomen. Het laatste exemplaar werd gezien op 8 september. Het hoogtepunt van de soort lag in de laatste week van juli. De soort kwam verspreid over de provincie voor. In 237 kilometerhokken werden oranje zandoogjes waargenomen, tegenover 292 kilometerhokken in 2013. Voor het oranje zandoogje was 2013 een goed jaar.

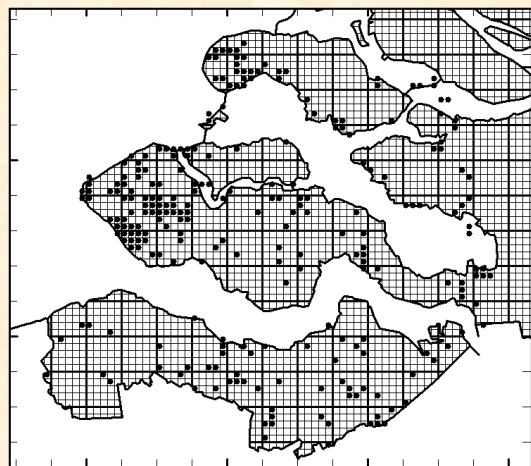
30. <i>Koevinkje</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Aphantopus hyperantus</i>	91	845	116	640	158	1555	97	1017

Van het koevinkje werd het eerste exemplaar in 2014 gezien op 5 juni. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 31 juli. Het hoogtepunt van de vliegtijd was in de laatste week van juni. Het aantal vindplaatsen en exemplaren nam in 2014 af ten opzichte van 2013. Toch had het oranje zandoogje een redelijk goed jaar. Boven de Oosterschelde en in het oosten van Zuid-Beveland werden geen koevinkjes gezien. In Zeeuws-Vlaanderen komt de soort het meest voor. Uit 49 kilometerhokken werden waarnemingen van het koevinkje doorgegeven, tegenover 60 kilometerhokken in 2013.

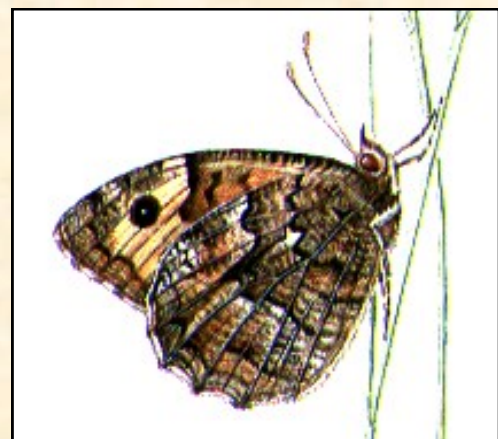
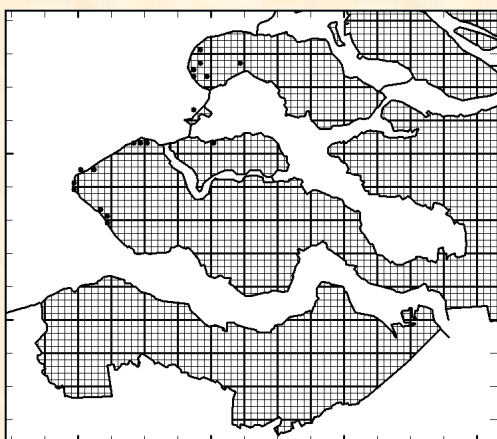
31. <i>Bruin zandoogje</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Maniola jurtina	440	4296	552	6933	813	10427	510	3635

Op 23 mei werd al het eerste exemplaar van het bruin zandoogje waargenomen. Het laatste exemplaar werd op 20 september gezien. De top van de vliegtijd was in de laatste week van juni en de eerste helft van juli. Het aantal vindplaatsen en exemplaren nam flink af ten opzichte van 2013. Uit 250 kilometerhokken werden waarnemingen van het bruin zandoogje doorgegeven, tegenover 306 kilometerhokken in 2013. De waarnemingen zijn afkomstig uit de hele provincie.

32. <i>Heivlinder</i>	2011		2012		2013		2014	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Hipparchia semele	19	31	40	75	67	244	31	82

De heivlinder is een Rode Lijst-soort. Het eerste exemplaar werd in 2014 waargenomen op 18 juni. Eind juli werden de meeste heivlinders gezien. De laatste heivlinder werd waargenomen op 20 september. Het aantal vindplaatsen en vooral het aantal exemplaren nam flink af in vergelijking met die van 2013. Uit 18 kilometerhokken werden waarnemingen van de heivlinder doorgegeven. Dat is 9 minder dan het jaar daarvoor! In grote delen van Zeeland komt de soort niet voor. Alleen langs de kust in de duinstrook is de soort aan te treffen. Landelijk gezien gaat de heivlinder gestaag achteruit in aantallen. Hoe de trend in Zeeland gaat verlopen wordt nauwkeurig gevolgd in het kader van "Op de bres voor de Zeeuwse zee".

Het weer in 2014

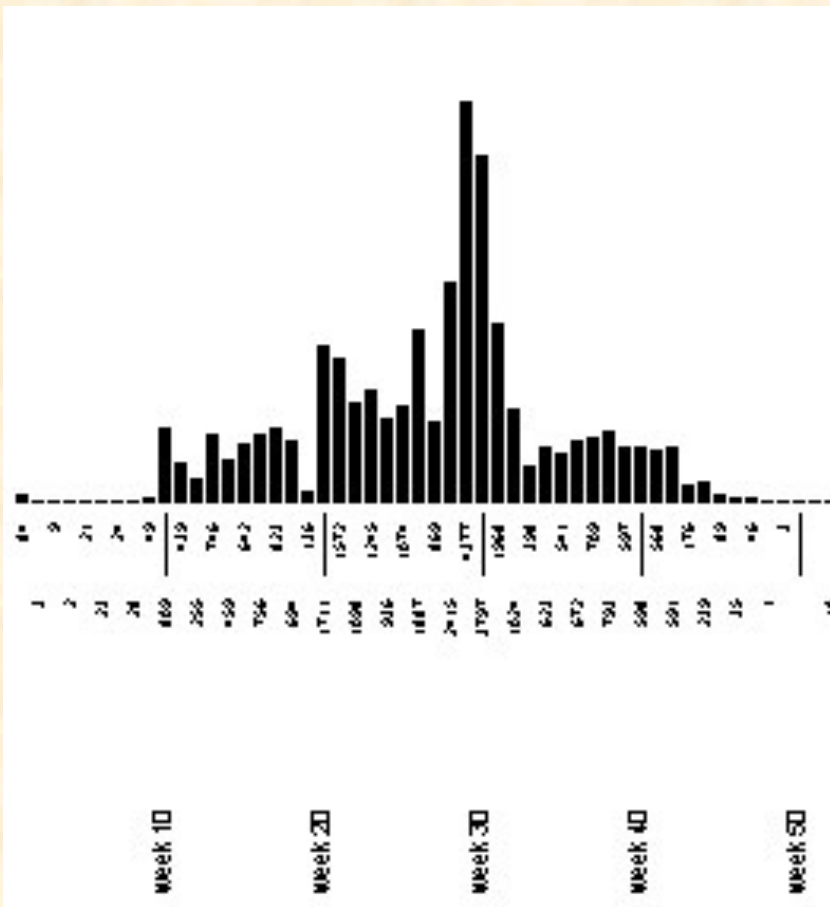
Het jaar 2014 verliep uitzonderlijk warm, zeer zonnig en vrij droog.

Met een gemiddelde jaartemperatuur van 11,7 °C tegen een langjarig gemiddelde van 10,1 °C was 2014 het warmste jaar sinds het begin van de regelmatige temperatuurmetingen in 1706.

Op augustus na waren alle maanden zachter dan gemiddeld. Acht maanden eindigden in de top tien van de warmste / zachtste overeenkomstige maanden sinds 1901.

2014 was een vrij droog jaar. Opvallend waren de zware buien op 28 juli. Op diverse plaatsen viel die dag meer dan 75 mm in een etmaal.

De zon liet zich in 2014 veel vaker zien dan gebruikelijk. Vooral de maanden maart, september en november waren zeer zonnig. Alle andere maanden waren vrij zonnig of gemiddeld, alleen augustus verliep nat en zeer koel. De meeste zonuren kreeg het kustgebied.

In dit overzicht is 2014 in 52 weken verdeeld. Er is duidelijk te zien dat vanaf week 10 de vlinders echt tevoorschijn kwamen. In die periode viel het weekend van 8 maart, een datum waarop het nog nooit zo warm was geweest sinds dat het KNMI de weercijfers bijhoudt. 3 dagen achter elkaar was het zonnig en ruim 16 graden. De overwinterraars (kleine vos, gehakkeld aurelia, dagpauw-oog en citroenvlinder) komen dan allemaal tevoorschijn uit hun schuilplaatsen. Aan het eind van week 13 schiet de temperatuur door naar de 20 graden. De popoverwinterraars komen er ook bij, zoals oranjetipje en de 3 witjes. Week 19 (rond half mei) laat even een dip zien.

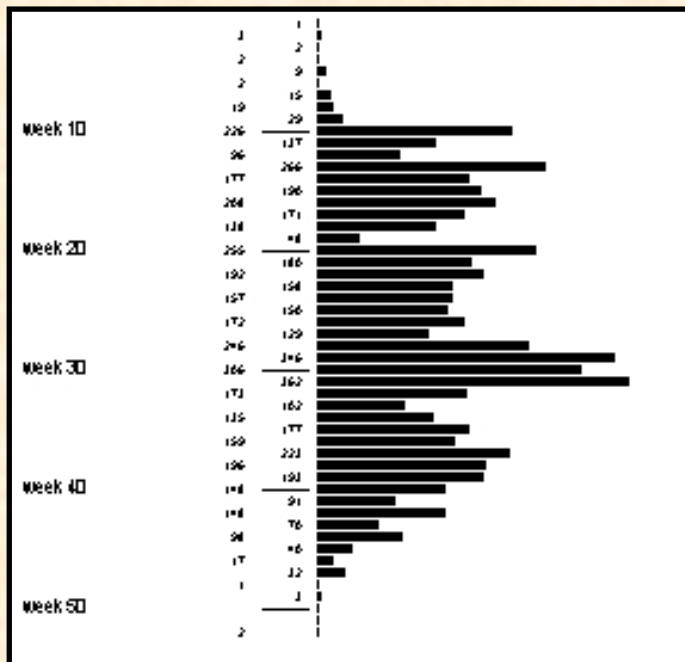
Aan het eind van week 20, op 17 mei, wordt het 20 graden en heel zonnig. In week 21 is het ineens 25 graden op 20 mei. Het vlinderseizoen is echt begonnen.

De waarnemingen van de overwinterraars lopen ten einde en hopelijk hebben ze voor nageslacht gezorgd. De maand juni verloopt tamelijk zonnig en warm, en in week 26 stijgen de dagvlinderwaarnemingen! In week 29 (half juli) worden de meeste exemplaren geteld: 4377. Ook week 30 was nog een topweek met 3797 exemplaren. Daarna loopt de tweede piek ten einde. De derde piek laat veel minder exemplaren zien dan de maanden ervoor. In week 38 (half september) werd het toch nog 24 graden. Die week werden nog 793 exemplaren waargenomen. Daarna wordt het aantal vlinders langzaam minder. Omdat dagvlinders zoonanbidders zijn is er duidelijk een relatie met het aantal uren zon per dag, de temperatuur en het voorkomen van soorten.

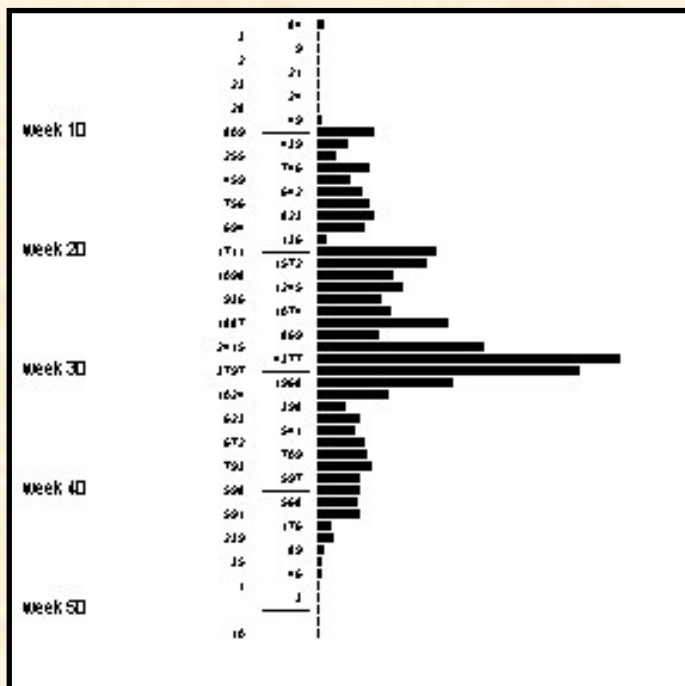
Het totaal aantal exemplaren wat doorgegeven is via Waarneming.nl, Telmee.nl en mogelijke andere bronnen kwam in 2014 uit op 36664 exemplaren. Samenvattend was 2014 een tamelijk goed vlinderjaar.

Toch: in 2014 werden bijna 55.000 exemplaren minder gezien dan in 2013! Toen werd een recordaantal van ruim 91.000 exemplaren doorgegeven!

Op deze pagina treft u een overzicht aan van het aantal vindplaatsen per week en het aantal waargenomen exemplaren per week in 2014. Daaruit blijkt duidelijk dat in week 31 (begin augustus) het aantal vindplaatsen het hoogst was: 362. De meeste exemplaren werden waargenomen in week 29 (half juli): 4377.

Totaal: 6400 vindplaatsen

Totaal: 36.664 exemplaren

Gegevens uit 2013:
6843 vindplaatsen
91.515 exemplaren

Het aantal vindplaatsen in 2014 is iets lager dan in 2013.
In 2014 werden bijna 55.000 exemplaren minder gezien dan in 2013!

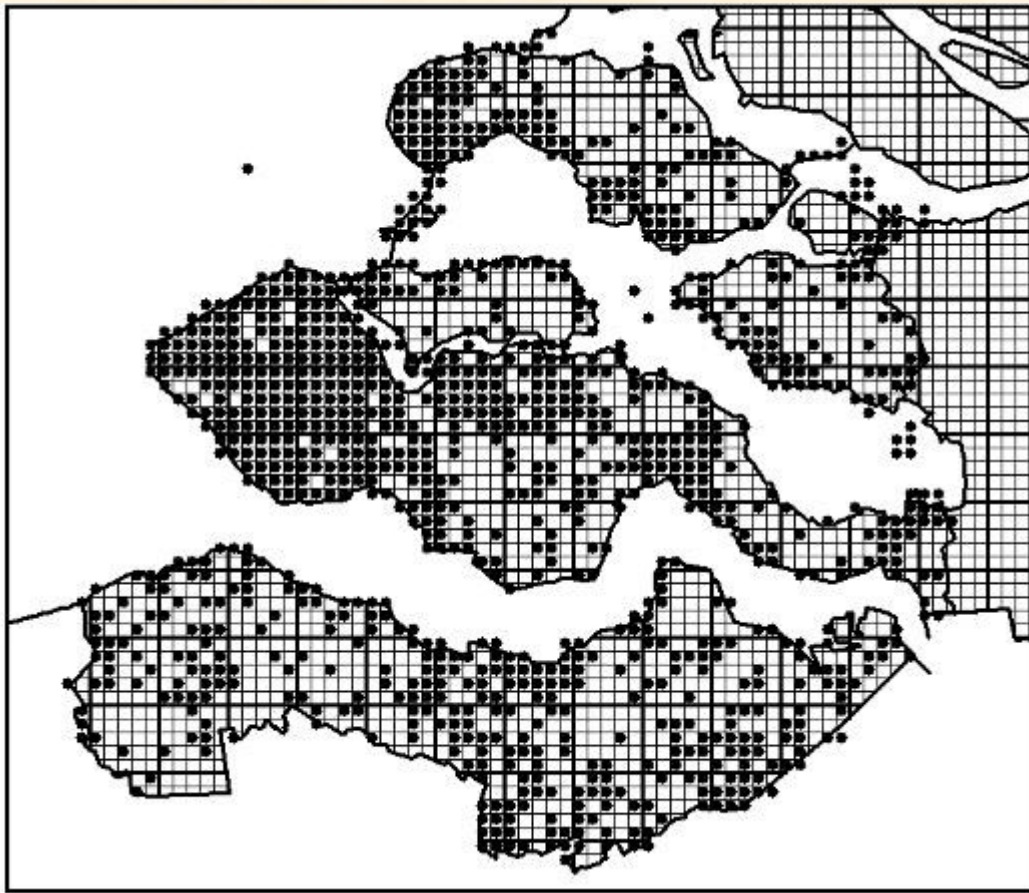
Aantal km-hokken	2010	2011	2012	2013	2014
1. Zwartsprietdikkopje	109	130	111	223	139
2. Groot dikkopje	70	75	49	96	79
3. Koninginnenpage	66	78	43	73	37
4. Oranjetipje	77	91	72	80	66
5. Groot koolwitje	132	159	129	144	124
6. Klein koolwitje	385	383	332	423	395
7. Klein geaderd witje	105	144	12	151	118
8. Oranje luzernevlinder	9	2	15	523	267
9. Gele luzernevlinder	1	1	1	44	19
10. Citroenvlinder	24	34	14	47	74
11. Kleine vuurvlinder	89	82	86	90	69
12. Eikenpage	8	14	12	24	6
13. Boomblauwtje	104	128	89	136	88
14. Bruin blauwtje	72	96	50	120	95
15. Icarusblauwtje	193	188	171	307	275
16. Keizersmantel	0	0	3	4	3
17. Kleine parelmoervlinder	8	12	14	18	11
18. Atalanta	339	372	333	335	461
19. Distelvlinder	132	111	149	275	160
20. Dagpauwoog	254	244	210	332	300
21. Kleine vos	171	290	387	552	503
22. Gehakelde aurelia	155	117	127	165	130
23. Landkaartje	27	24	28	54	56
24. Grote vos	0	9	7	8	6
25. Bont zandoogje	175	225	236	259	315
26. Argusvlinder	35	43	29	55	68
27. Hooibeestje	106	106	110	181	165
28. Oranje zandoogje	202	198	191	292	237
29. Koevinkje	39	54	46	60	49
30. Bruin zandoogje	215	204	217	306	250
31. Heivlinder	6	11	16	27	18

2014	eerste waarneming	laatste waarneming	bijzonderheden
1. Zwartsprietdikkopje	11 juni	8 sept.	
2. Groot dikkopje	18 mei	3 aug.	
3. Koninginnenpage	5 april	8 sept.	Zeeuwse zes-soort; 11 rupsen
4. Oranjetipje	25 maart	8 juni	
5. Groot koolwitje	19 maart	2 nov.	101 rupsen
6. Klein koolwitje	8 maart	24 nov.	
7. Klein geaderd witje	28 maart	1 okt.	
8. Oranje luzernevlinder	8 juni	23 nov.	trekvlinder
9. Gele luzernevlinder	8 juni	28 okt.	trekvlinder
10. Citroenvlinder	24 febr.	23 nov.	overwintenaar; 1 rups
11. Kleine vuurvlinder	28 maart	25 okt.	
12. Eikenpage	30 juni	24 juli	3 eitjes
13. Boomblauwtje	8 maart	18 okt.	
14. Bruin blauwtje	23 april	28 okt.	Rode Lijst-soort Zeeuwse zes-soort
15. Icarusblauwtje	20 april	1 nov.	
16. Keizersmantel	17 juli	25 juli	zeldzaam
17. Kleine parelmoervlinder	5 april	27 okt.	Rode Lijst-soort Zeeuwse zes-soort
18. Atalanta	24 jan.	6 dec.	overwintenaar; 1 rups
19. Distelvlinder	12 april	8 nov.	trekvlinder
20. Dagpauwoog	11 jan.	27 dec.	overwintenaar; 101 rupsen
21. Kleine vos	10 jan.	23 nov.	overwintenaar; 495 rupsen
22. Gehakelde aurelia	17 febr.	13 nov.	overwintenaar; 1 rups
23. Landkaartje	10 april	18 sept.	
24. Grote vos	12 maart	14 sept.	Rode Lijst-soort Zeeuwse zes-soort
25. Bont zandoogje	24 maart	2 nov.	
26. Argusvlinder	23 april	17 okt.	Zeeuwse zes-soort
27. Hooibeestje	21 april	15 okt.	
28. Oranje zandoogje	20 juni	8 sept.	
29. Koevinkje	5 juni	31 juli	
30. Bruin zandoogje	23 mei	2 okt.	
31. Heivlinder	18 juni	20 sept.	Rode Lijst-soort Zeeuwse zes-soort

**Waarnemingsgemiddelden per soort per jaar:
2009 t/m 2014**

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	GEM.
1. Bruin zandoogje	6.88	42.03	9,76	12,56	12,83	7,13	15,20
2. Zwartsprietdikkopje	5.06	11.09	7,54	6,42	18,53	5,13	8,96
3. Koevinkje	3.20	11.29	9,29	5,52	9,84	10,48	8,27
4. Oranje zandoogje	6.26	10.83	6,06	6,01	8,79	9,03	7,83
5. Icarusblauwtje	8.27	11.20	4,81	3,38	12,31	5,88	7,64
6. Eikenpage	1.00	10.33	4,41	6,30	10,14	1,50	5,61
7. Distelvlinder	20.40	1.68	1,22	1,31	2,53	1,37	4,75
8. Hooibeestje	3.94	6.27	3,06	2,60	4,74	4,73	4,22
9. Kleine vos	1.44	2.04	1,86	4,01	9,95	3,79	3,85
10. Klein koolwitje	3.54	7.35	3,05	2,68	3,17	2,05	3,64
11. Kleine vuurvlinder	2.53	7.00	2,35	2,38	3,07	3,08	3,40
12. Atalanta	2.18	3.03	2,52	3,28	2,56	2,64	2,70
13. Dagnauwoog	2.42	2.79	1,51	2,52	4,18	1,99	2,57
14. Heivlinder	2.92	2.25	1,63	1,88	3,72	2,65	2,51
15. Klein geaderd witje	2.14	4.50	2,26	2,04	2,34	1,58	2,48
16. Bont zandoogje	2.65	2.28	2,56	2,51	2,53	2,05	2,43
17. Oranje luzernevlinder	2.58	1.00	1,00	1,06	4,81	2,48	2,16
18. Groot koolwitje	2.54	2.13	2,00	2,10	2,24	1,68	2,12
19. Groot dikkopje	2.03	2.15	1,92	1,41	2,49	2,30	1,98
20. Bruin blauwtje	1.91	2.31	1,75	1,54	2,60	1,63	1,96
21. Landkaartje	1.30	1.41	1,22	2,47	2,19	2,85	1,91
22. Argusvlinder	1.64	1.71	1,38	1,21	2,19	3,19	1,89
23. Oranjepijp	1.68	1.56	1,83	1,86	1,89	1,64	1,74
24. Gehakkelde aurelia	1.70	2.09	1,38	1,52	1,77	1,75	1,70
25. Kleine parelmoervlinder	1.45	1.29	2,11	1,93	1,94	1,87	1,66
26. Koninginnenpage	1.35	1.59	1,22	1,62	1,28	1,10	1,36
27. Gele luzernevlinder	1.57	1.00	1,00	1,00	1,94	1,50	1,34
28. Boomblauwtje	1.28	1.56	1,22	1,30	1,38	1,22	1,33
29. Citroenvlinder	1.00	1.12	1,04	1,05	1,52	1,13	1,14
30. Grote vos	0	0	1,24	1,04	1,15	3,16	1,00
31. Keizersmantel	0	0	0	1,00	1,00	1,00	0,50

In 2014 werden uit 1083 kilometerhokken waarnemingsgegevens doorgegeven.
In 2013 : 1035 kilometerhokken.
In 2012 : 820 kilometerhokken.
In 2011 : 857 kilometerhokken.

TENSLOTTE

- Onduidelijk is of de gegevensbestanden helemaal compleet zijn. Het samenvoegen van gegevens uit Waarneming.nl en Telmee.nl blijkt lastig te zijn. Onduidelijk is ook of alle waarnemingen uit West Zeeuws-Vlaanderen verwerkt zijn. Dit zal echter niet zoveel invloed hebben op het totaalbeeld van een soort.
- Op pagina 22 treft u een overzicht aan van de verspreiding per soort in het aantal kilometerhokken over de jaren 2010 t/m 2014. Daaruit blijkt duidelijk dat de kleine vos opnieuw een topjaar had wat betreft de verspreiding. In meer dan 500 kilometerhokken werd deze soort waargenomen. De atalanta volgt met 461 kilometerhokken.
- Bij elke dagvlindersoort is het aantal vindplaatsen en het aantal exemplaren vermeld. Dit zegt wel iets over de soort, maar het is ook interessant om te kijken naar het waarnemingsgemiddelde per soort per jaar. Daartoe is het aantal exemplaren gedeeld door het aantal vindplaatsen. Een waarnemingsgemiddelde van 6.0 bijvoorbeeld betekent, dat er per waarneming gemiddeld 6 exemplaren van een soort worden gezien. De ene keer kunnen dat 3 exemplaren zijn, de andere keer 9 exemplaren, maar gemiddeld kom je dan uit op 6 ($3+9 = 12: 2 = 6$). In de tabel op pagina 24 zien we het resultaat daarvan. Deze tabel gaat over de jaren 2009 t/m 2014.
- Het geelsprietdikkopje is in de overzichten weggelaten, omdat deze soort het laatste jaar niet meer is waargenomen in onze provincie.

In vergelijking met 2013 was 2014 gemiddeld een matig vlinderjaar.

Ik hoop dat in het jaar 2015 zoveel mogelijk mensen hun waarnemingen van dagvlinders weer zullen insturen. Alvast bedankt voor uw medewerking.

Dankwoord:

Mijn dank gaat uit naar alle mensen die waarnemingsgegevens hebben doorgegeven aan de Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland of via Waarneming.nl en Telmee.nl. In het bijzonder gaat mijn dank uit naar *Joop de Bakker* voor het omzetten van de gegevens naar ORDE.

